

Koninklijke
Nederlandsche Botanische Vereeniging
(Oppericht 15 Augustus 1845).

BESTUUR IN 1949

Prof. Dr W. H. ARISZ, *Voorzitter*.
Prof. Dr J. LANJOUW, *Ondervoorzitter*.
Prof. Dr J. HEIMANS, *1e Secretaris*.
Mej. Dr A. JAARVELD, *2e Secretaresse*.
Dr Ir A. W. KLOOS Jr., *Penningmeester*.

VERSLAGEN OVER HET JAAR 1949.

JAARVERSLAG van den eersten secretaris over 1949.

Bij het opmaken van dit laatste jaarverslag aan het einde van zijn door de oorlogsomstandigheden onderbroken ambtsperiode dringt zich bij den aftredenden 1en secretaris onwillekeurig de vergelijking op met het jaarverslag van 1939.

Voor wat betreft de K.N.B.V. zijn er veel punten van overeenkomst. Zoals toen de buiten onze grenzen reeds woedende oorlog zijn schaduw over ons uitstreekte, zo speuren we thans de naweeën van het over ons heen getrokken onheil.

De reeds destijds bemoeilijkte contacten met leden en ruilconnecties in afgelegen landen zijn nog niet alle weer hersteld. De finantiële moeilijkheden met onze tijdschriften, waarover in 1939 reeds gerept werd, zijn alleen nog maar aanzienlijk verergerd. De klacht over het geringe succes met onze ingespannen en hardnekkig voortgezette bemoeiingen tot bescherming van botanisch belangrijke natuurterreinen, o.a. in Zuid Limburg, zou in dit nieuwe verslag letterlijk kunnen worden herhaald en wel naar aanleiding van nog dezelfde terreinen bij Bemelen. Zelfs ons ledental, dat in dit jaar 466 gewone leden beliep, is daarmee, na enige schommelingen tot onder 450 en tot over 500, weer op precies hetzelfde niveau gekomen als dat van 1939.

Drie leden zijn ons in 1949 door de dood ontnomen. Op 12 Juni 1949 overleed Mej. Dr LUCIE C. DOYER op 65-jarige leeftijd

(geb. 10 Dec. 1883). Mej. DOYER heeft haar levenstaak gevonden aan het Proefstation voor zaadcontrôle te Wageningen, waar zij gedurende 30 jaren heeft gewerkt en zich een internationale naam op dit gebied heeft verworven. In 1938 legde zij haar kennis en ervaring neer in een handboek over zaadcontrôle tegen schimmelziekten. Mej. DOYER is sedert 1907 lid van onze vereniging geweest.

Op de jeugdige leeftijd van 25 jaren overleed op 30 Juni 1949 te Hilversum A. N. J. WACHTERS, biol. cand uit Utrecht. Hij was eerst sedert een jaar lid van de K.N.B.V.

De derde overledene, de Heer J. C. HARMSEN, was geen gestudeerd bioloog, maar autodidact. Geboren in 1871 te St. Petersburg bracht hij het grootste deel van zijn leven in Rusland door in diverse betrekkingen; de laatste tijd voor de grote revolutie van 1917 was hij mededirecteur van een grote handelsfirma in St. Petersburg. In 1919 kwam hij met z'n gezin naar Nederland onder achterlating van alle bezittingen in Rusland. Van jongs af aan, en ook later in Nederland weer, besteedde HARMSEN zijn vrije tijd aan botanische studies o.a. aan kruisings- en selectieproeven met klaver en met de Russische rubberplant *Taraxacum Kok-Sagys*. In onze vereniging was de Heer HARMSEN opgenomen als lid sedert 1936.

Op de jaarvergadering nam in het bestuur KLOOS voor de derde maal het penningmeesterschap op zich, en voor de derde maal uit handen van P. JANSEN als voorganger.

In de commissies werden zover als dat veroorloofd is de aftredende leden herkozen en in die voor welke de statuten een verplichte roulering voorschrijven werden de door de commissies zelve voorgestelde nieuwe leden gekozen in de plaats van de aftredende.

In de loop van het verslagjaar bedankte Dr DE LEEUW voor het lidmaatschap van de Zuiderzeecommissie en voor dat van de Commissie tot bescherming van de wilde flora.

Wegens vertrek van KERN naar Indonesië benoemde de ledenvergadering van 29 October den Heer W. VAN DIJK in de commissie van redactie van het N. Kruidk. Archief, in welke hij het secretariaat op zich nam.

De ledenvergadering van 28 Mei 1949 benoemde op voorstel van een groot aantal van onze leden Prof. Dr E. GÄUMANN te Zürich tot corresponderend lid.

Het bestuur kwam vier malen in bestuursvergadering bijeen, weliswaar gedurende de eerste helft van het jaar nog zonder den ondervoorzitter, die op expeditie was in Suriname. Bovendien belegde het bestuur, behalve de jaarlijkse bijeenkomst met de voorzitters en secretarissen der commissies d—i voor het vaststellen van

vergaderdata voor 1950, ook een vergadering samen met de pas vernieuwde commissie van redactie voor het Recueil, ter bespreking van nieuwe financiële en technische regelingen voor de uitgave van het Recueil. Bij die gelegenheid werd de Voorzitter der Vereniging gekozen tot voorzitter van de redactiecommissie, terwijl de aftredende secretaris, ons erelid PULLE, bereid gevonden werd het secretariaat van de redactie voorlopig nog te blijven voeren.

De jaarvergadering werd gehouden op Zondag 30 Januari 49 te Utrecht met, behalve de huishoudelijke zaken, een jaarrede door WEEVERS over: „De contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming en de voorlopige Natuurbeschermingsraad.” 's Middags spraken Dr KARSTENS over Myxomyceten en CROCKEWIT over de woestijnflora van de Zuidelijke Staten van de U.S.A.

De zomervergadering hielden we op uitnodiging van den Heer en Mevrouw BELS in Zuid-Limburg. Op 28 Mei bezochten we in kleine groepen verdeeld het laboratorium voor de Champignoncultuur in Houthem, terwijl des middags een aantal leden onder leiding van voorzitter en secretaris van de Commissie voor de Biosociologie een prachtige wandeling maakte over de Bemelerberg en omgeving. Des avonds hielden op onze ledenvergadering de Heer en Mevr. BELS ieder een causerie, resp. over de geschiedenis van de champignoncultuur en over Problemen van de Champignonteelt. De volgende Zondag 29 Mei '49 togen we, ruim 70 man sterk, op excursie langs enkele van de mooiste gedeelten van de Belgische St. Pietersberg, onder het deskundige en vriendelijke geleide van de HH. MARÉCHAL en DARIMONT uit Luik. Ondanks de meedogenloze regen hebben alle deelnemers een prachtige indruk gekregen van de rijkdom van deze hellingen in de volle bloeitijd der orchideeën. Bij de ouderen van ons kwam daardoor de herinnering aan de geheel overeenkomstige begroeiing van de Nederlandse St. Pietersberg in z'n glorie-tijd wel in schrijnend contrast te staan met het besef, dat daarvan thans ook de laatste restanten geheel en voorgoed vernietigd worden.

De herfstvergadering viel op 29 October te Amsterdam met voordrachten van VAN DEN HONERT over transpiratiestroom en van LAM, die bij z'n prachtige reisfoto's vertelde van Hawai en Nieuw-Zeeland.

Zoals sedert de laatste jaren in onze vereniging gewoonte is, werden de meer gespecialiseerde voordrachten en besprekingen gehouden in door de vaste commissies belegde vergaderingen.

De commissie voor de Floristiek hield haar stereotype Paas- en Kerstbijeenkoms, die beide zeer geanimeerd waren en haar jaarlijkse excursie, naar Terhorne in Friesland.

De commissie voor Biosociologie organiseerde haar 23e en 24e

sociologendag, beide in Utrecht, de eerstgenoemde op 24 April, die niet, en de andere op 20 November die wél goed bezocht was, en verder een excursie op 28 Mei, reeds boven vermeld.

De commissie voor de Phytopathologie riep met onze leden haar contribuanten en introducés bijeen voor een vergadering op 22 October te Utrecht, gewijd aan gezwelvorming bij planten en dieren.

De commissie voor de Plantenphysiologie vergaderde zelfs drie keren: op 5 Maart, 7 Mei en 17 December; resp. te Leiden, Utrecht en Amsterdam.

De Commissie voor de Plantensystematiek en Plantengeografie kwam bijeen op Zaterdag 29 October te Amsterdam.

Voor het eerst werd dit jaar niet door ieder dezer commissies zelfstandig geconvoceerd, maar geschiedde dit centraal door de 2e secretaresse. De hiermee beoogde bezuiniging werd door verschillende tegenvallers nog niet ten volle bereikt, maar wel een aanzienlijke vereenvoudiging in de administratie. Het in gezamenlijk overleg voor een heel jaar vooruit regelen van alle vergaderdata werkt ongetwijfeld ten goede.

Ook de verzending van onze tijdschriften wordt thans centraal vanuit het 2e secretariaat geregeld, mede om onzen bibliothecaris den Heer VAN HATTUM enigszins te ontlasten. Een aantal door de oorlog verbroken ruilconnecties werd hersteld en enkele nieuwe gesloten.

De ontstellend hoge drukkosten baren den penningmeester grote zorgen. Reeds heeft het bestuur de voor overdrukken e.d. in rekening te brengen prijzen zeer aanmerkelijk verhoogd, maar nog andere en meer ingrijpende maatregelen zullen onvermijdelijk blijken.

Het eerst verschenen deeltje van de Flora Neerlandica is — voor zover het betreft de verkoop naar het buitenland — in handen gesteld van de Uitgeverij Dr JUNK. De verkoop in Nederland, ook die aan leden van de K.N.B.V. voldoet nog niet aan onze verwachtingen. Het volgende deel, dat de grassen zal brengen, bewerkt door Dr P. JANSEN is reeds ter perse en zal hopelijk spoedig verschijnen. Daarop denkt de redactie dan meteen het deel met o.a. de Cyperaceën te laten aansluiten. Daarentegen zal van het ondertussen uitgeven van enkele gereedkomende deeltjes van de Cryptogamenflora voorlopig om financiële redenen moeten worden afgezien.

Het bestuur heeft aan ERNST KÜSTER te Giessen, die op z'n 75ste verjaardag gehuldigd werd een gelukwens doen toekomen.

Op het 50-jarig feest van de Plantenziektenkundige Dienst werd de K.N.B.V. vertegenwoordigd door de 2e secretaresse Mej. Dr A. JAARVELD.

De ondervoorzitter Prof. LANJOUW vertegenwoordigde ons bij het eveneens 50-jarige jubileum van het Staatsbosbeheer.

Bij de openingsplechtigheid van het Cyclotron te Amsterdam vertegenwoordigde de 1e secretaris de Vereniging.

In de adviescommissie voor de opleiding van botanische analysten werd, in de plaats van Prof. LAM, die zich terugtrok, Dr J. G. TEN HOUTEN aangewezen.

Aan de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek, die tracht een biologisch station op Terschelling en op Voorne te stichten werd adhaesie bij haar streven betuigd.

Naar aanleiding van de concessieverlening tot verder afgraven van de St. Pietersberg stelden wij een request op aan den President van de Ministerraad, waarin het verlies, dat de botanische wetenschap door die afgraving lijdt, wordt gememoreerd en met klem aangedrongen op maatregelen ter beveiliging van waardevolle natuurterreinen aan de Oostelijke Maas-dalrand en daarachter gelegen in Zuid-Limburg. Van dit request zijn afdrukken gezonden aan de leden van de Staten Generaal, bestuursautoriteiten in de betrokken gebieden en aan talrijke instanties op het terrein van Natuurbescherming.

Op onze excursie van 28 Mei moesten wij bemerken, dat de mooiste orchideeënhelling van het in het hierboven bedoelde request speciaal genoemde terrein bij Bemelen als koeienweide was verpacht en in gebruik genomen. Wij hebben daarop getracht alle ter zake enigermate bevoegde autoriteiten en alle tot hulp geneigde instanties te bewegen het voor Nederland unieke en botanisch zo waardevolle terrein te redden en verder in stand te houden. Tot nu toe nog niet met geruststellend resultaat.

Op verzoek van onze Belgische collega's hebben wij naar aanleiding van de excursie van 29 Mei adhaesie betuigd bij bevoegde instanties in Brussel met de verzoeken om bescherming van de belangrijke groeiplaatsen op de Belgische St. Pietersberghellingen, welke ook bedreigd worden met exploitatie, nu niet van de kalk voor cementfabricage, maar juist van de vuurstenen.

Voorts richtten wij ons tot het Gemeentebestuur van Nijmegen in het belang van de wilde *muurbloem*, die door werkzaamheden aan de ruïne van het Valkhof dreigde verloren te gaan; hierop mochten wij een geruststellende belofte ontvangen.

Tenslotte werd onze medewerking ingeroepen bij pogingen van onze Nijmeegse leden om bescherming te verkrijgen voor enkele belangrijke terreingedeelten in het door grenscorrectie bij Nederland getrokken gebied ten O. van Nijmegen, dat reeds thans door al te

grote en te handtastelijke belangstelling van Nederlandse zijde dreigt te worden ontluiserd.

Amsterdam, 31 December 1949.

De eerste Secretaris,
J. HEIMANS.